

Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården inom Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Bakgrund

För att säkra nödvändiga kompetenser till regionen och därmed säkerställa en tandvård av hög odontologisk kvalitet i Västmanland, både idag och i framtiden, krävs långsiktiga insatser och projekt. Flera av dessa satsningar tar tid att implementera och behöver utvärderas på längre sikt än ett år.

Folktandvården Västmanland AB har under 2024 fortsatt arbetat med tidigare identifierade områden kopplade till bland annat bemanning, tillgänglighet och förebyggande tandvård. För att kontinuerligt bedriva de påbörjade satsningarna på ett framgångsrikt sätt, ser Folktandvården Västmanland vikten av att erhålla en långsiktighet och en trygghet i beslut om prislistans uppräkningsmodell framgent.

Priserna för Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården, Västmanlands sjukhus baseras på referensprislistan som fastställs av Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, TLV. Referensprislistan 2025 som har beslutats av TLV motsvarar en genomsnittlig uppräkningsmodell av referensprislistan för Folktandvården Västmanland motsvarande 2,7 % och för Specialisttandvården 3,95 %.

Jämfört med nuvarande beslutad prislista motsvarar uppräkningsmodellen -0,3 % för Folktandvården Västmanland och 0,95 % för Specialisttandvården.

Folktandvården Västmanland AB

Folktandvården Västmanlands långsiktiga satsningar inom kompetensförsörjning

I enlighet med det underlag som presenterades i fjol så har arbetet med de påbörjade satsningarna fortskridit under året. Folktandvården Västmanland AB har, genom flera insatser, arbetat för att möta den kritiska frågeställningen bemanning i syfte att säkra en god och kvalitativ tandvård för våra patienter över tid.

Samarbetet med Tandhygienistutbildningen vid Karlstads universitet har utökats. Under året har fyra studenter tagits emot för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Studenterna har genomgått klinisk träning på våra kliniker under handledning av erfarna tandhygienister som är särskilt utbildade för uppdraget.

Vidare pågår dialog med Tandläkarutbildningen i Jönköping samt Karolinska Institutet med avsikten att trygga bemanningen av tandläkare i Västmanland.

Folktandvården Västmanland finansierar själva all form av handledning då ingen handledningsersättning erhålls. Handledning som utförs av en erfaren tandläkare innebär ett bortfall av klinisk tid motsvarande i genomsnitt 10 %. Det motsvarar 0,4 mnkr i minskade intäkter per handledare och år.

Folktandvården Västmanland AB:s fortsatta prioriteringar av förebyggande insatser

Folktandvården Västmanland AB arbetar hälsofrämjande med en rad olika förebyggande insatser vilket fortsatt prioriterats även under 2024. Under året har Folktandvården Västmanland finansierat och bedrivit verksamhet i ytterligare en årskurs gällande generella hälsoinsatser, årskurs 4. Vidare har bolaget prioriterat att fortsätta Vallbyprojektet "Tandhörnan". En utvidgad modell av Vallbyprojektet med målsättningen att nå ut till fler barn och vårdnadshavare i socioekonomiskt utsatta områden övervägs. Detta för att ge individerna bästa möjliga förutsättningar för en god tandhälsa genom livet.

Ojämlika förhållanden på en konkurrensutsatt marknad

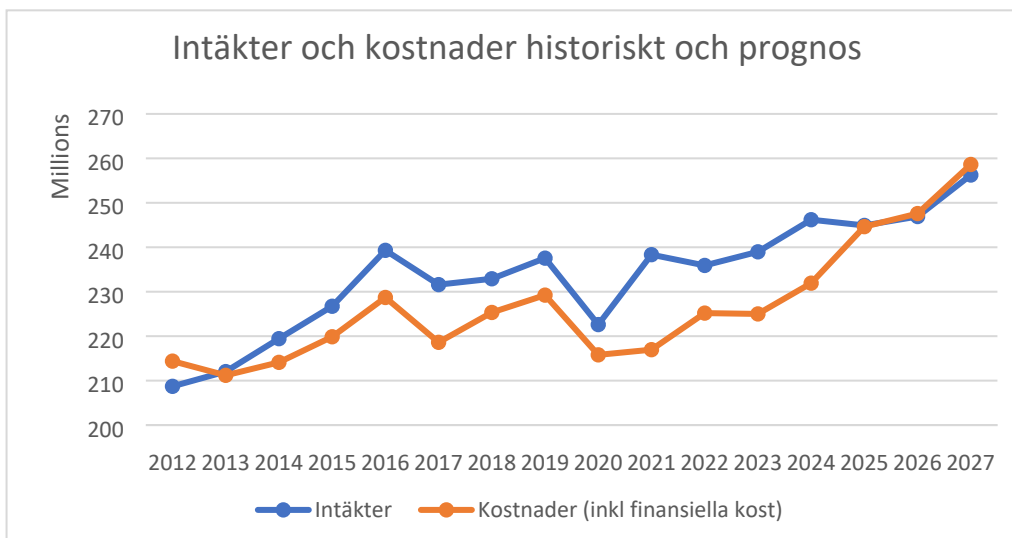
Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården befinner sig på en konkurrensutsatt marknad. Det råder hög konkurrens om både tandvårdspersonal och patienter i regionen. Till skillnad ifrån de privata aktörerna har Folktandvården Västmanland ett befolkningsansvar och en prioriteringsordning att förhålla sig till. Det innebär att barn- och ungdomstandvård är en dominerande del av vår kliniska verksamhet. Samtidigt noteras ett högre tryck från vuxna invånare som önskar besöka Folktandvården. För att öka tillgängligheten undersöks möjligheterna att öppna en ytterligare klinik med ett nytt koncept. Utredningen av ny klinik befinner sig i en ny fas och utredningsunderlag väntas under året.

En återgång till referensprislistan kan påverka inställningen till att gå vidare med denna satsning. Vidare skulle en återgång innebära att de redan ojämlika förhållandena mellan Folktandvården Västmanland och dess konkurrenter ökar ytterligare, vilket försvårar Folktandvårdens möjligheter att vara en stark tandvårdaktör och en attraktiv arbetsgivare i regionen.

Folktandvården Västmanland AB:s framtidsprognos

Vid delår 1 prognosticerades ett resultat för Folktandvården Västmanland AB på 8,1 mnkr. En kraftigt bidragande orsak till bolagets resultat 2024 är mycket gynnsamma pensionskostnader under året samt ränteintäkter från placerade medel. Prognosen för kommande år visar dock på stora ekonomiska utmaningar för bolaget. Huvudorsaken till det är kommande, kraftigt ökade, pensionskostnader som under år 2025 prognostiseras mer än dubbleras jämfört med i år.

Förslaget från Regeringen att 20-23-åringar lämnar den fria barntandvården bedöms påverka totalomsättningen något negativt, men osäkerhet råder. En återgång till referensprislistan tyder i prognosen på att bolaget inte skulle kunna leverera avkastningskravet (+1,7 mnkr) och att resultatet skulle bli negativt de närmsta åren.

Konsekvenser av en återgång till referensprislistan

Att i enlighet med uppdraget skapa förutsättningar för en god tandhälsa i Region Västmanland, både idag och i framtiden är av högsta prioritet. Det kräver tidiga insatser och långsiktiga åtgärder. Målsättningen är att säkra kvalitativ tandvård till det mest ekonomiska priset för fler västmanlänningar.

För att tandvården ska kunna fortsätta att prioritera satsningar på förebyggande åtgärder, säkra upp bemanningen över tid samt kunna erbjuda vård till alla de patienter som vill komma till Folk tandvården Västmanland, krävs en fortsatt uppräknings av prislistan enligt tidigare beslut.

Avslutande kommentarer Folk tandvården Västmanland AB

Folk tandvården Västmanland AB föreslår att fortsätta i enlighet med tidigare beslut där referensprislistan 2025, och framgent, uppräknas med 3 procentenheter. Vid behov av avvikande förslag bereds ärende till Regionfullmäktige att fatta beslut om förändring av prislista.

Specialisttandvården Region Västmanland

Ekonomi och finansiering

En avvikelse om tre procentenheter är en nödvändig basnivå för ett flertal åtgärder. Dock har en generell höjning på tre procent en relativt liten ekonomisk effekt för Specialisttandvårdskliniken. Förklaringen är att en stor del av finansieringen kommer från Regionen vilken beräknas på annat sätt än prislistan. Referensprislistan slår dessutom snett när det gäller kostnadstäckning av enskilda åtgärder vilket gör att förslaget är att fördela en extra höjning utifrån verksamhetens kostnader per åtgärd. Detta innebär att olika åtgärder höjs med olika procentsats istället för en generell uppräknings av alla åtgärder.

Obalans i ersättningen för Specialisttandvårdskliniken

Tidigare ersatte regionen via Tandvårdsenheten samtliga specialiserings-tjänstgöringar, ST, men 2020 ändrades den principen till att ersätta motsvarande två ST. Specialisttandvårdskliniken har idag sju ST vilket innebär att fem stycken behöver finansieras via externa intäkter alternativt genom att minska kostnader exempelvis genom att hålla tillbaks kompetensutveckling eller att skjuta upp investeringar.

När kliniken utökade kompetensen med Oral radiologi var även det en verksamhet som till fullo finansieras av externa intäkter eller genom att minska kostnader enligt ovan då referensprislans nivå inte klarar att bära den kostnaden.

Specialisttandvårdskliniken har för närvarande fyra meriteringstamläkare och sju tandläkare under specialiseringsutbildning, ST. Handledning som utförs av övertandläkare motsvarar för varje ST ca 20 % av en heltidstjänst. Utöver detta tillkommer externa kurser. Nationella samordningsgruppen för ST beräknar att varje ST kostar 725 tkr per år. Handledning av meriteringstamläkare är av mindre omfattning och beräknas till ca 10 % av heltidstjänst. Totalt för meritering- och ST tandläkare har specialisttandvården intäktsbortfall och kurskostnader motsvarande 6,3 miljoner kronor per år.

Specialisttandvårdskliniken prognoserar ett positivt resultat

Att Specialisttandvården uppvisar ett positivt resultat 2024 beror på att vi saknar specialister vilket innebär en lägre lönekostnad än budgeterat. Att fortsätta generera ett positivt resultat är nödvändigt för att i framtiden klara av de stora investeringar i främst utrustning som kommer att behövas.

Specialisttandvårdens verkliga kostnader

Specialisttandvårdskliniken har under 2023 påbörjat en analys av prislistan kontra kostnader som baseras på hur Tandvård- och läkemedelsverket, TLV, tar fram referensprislistan.

Enligt TLV ska åtgärdspriset täcka kostnader i form av lön, sociala avgifter, pensionsavsättningar, material, tandtekniska kostnader, hyror och avskrivningar samt generera viss avkastning.

Kostnadstäckning uträkning

I beräkningen ingår följande:

- Tid för tandläkare och tandsköterska – lönekostnad, pensionskostnader mm
- Materialkostnad
- Ev tandteknisk kostnad

Följande ingår inte i Specialisttandvårdens beräkning:

- Hyror
- Maskiner och utrustning samt ev. avskrivningar av dyrare utrustning
- OH kostnader, (IT, städ, administration mm)
- Utbildningskostnader

Analysen visar att referensprislistan i flera fall inte ger kostnadstäckning per åtgärd men också att den för andra åtgärder ger kostnadstäckning för personal, material och tandtekniska tjänster. Främst är det 38 åtgärder, av 187, i referensprislistan som ligger betydligt under de framräknade kostnader för att utföra åtgärderna.

Åtgärderna tillhör framför allt kategorierna:

- Undersökning, riskbedömning och hälsofrämjande åtgärder
- Protetiska åtgärder
- Kirurgiska behandlingar med implantat.

Utifrån detta föreslår Specialisttandvården att de åtgärder som hittills identifierats som inte bär sina kostnader höjs till högre nivå. Att fortsätta höja alla åtgärder med samma procentsats innebär korssubventionering mellan olika åtgärder och

patientgrupper. Tanken från staten är rimligtvis att det ska vara en prislista som är så neutral som möjligt så att inte en patient subventionerar vården för en annan eller att regionen subventioner åtgärder som det är tänkt att patienten själv ska stå för.

Utifrån beräkningar enligt ovan så skulle totalt 38 åtgärder i ett första skede behöva höjas med 2,72 procent utöver generell höjning 3 procent, det vill säga 5,72 procent höjning. Om höjning på 3 procent inte läggs ut på alla åtgärder innebär det en extra höjning på cirka 1,98 procent, totalt 4,98 procent.

Beräkning av subvention, statligt tandvårdsstöd

Patientens subvention från Försäkringskassan beräknas på referenspriset. Om vårdgivarens pris är högre än referenspriset står patienten för mellanskillnaden och är vårdgivarens pris lägre används det lägre priset av Försäkringskassan vid beräkning av subvention.

Förslag från Specialisttandvården 2025:

Specialisttandvården föreslår en total höjning av specialistpriser med 4,98 % utöver referenspriset och att en mer flexibel justering av åtgärdspriserna görs så att de 38 åtgärderna som ligger långt under kostnadstäckning höjs mer och andra åtgärder som har kostnadstäckning för löner och material höjs mindre eller ligger kvar på referenspriset.

Specialisttandvårdens förslag för framtiden:

Låt referensprislistan var ett lägstapris och justera åtgärdspriserna efter faktiska kostnader där också del av OH, IT, utrustning, hyror, utbildning mm inkluderas så att ingen subventionering sker från andra patienters behandlingar eller från skattemedel från Regionen för åtgärder som patienten själv ska betala.

Uppkommen patientrespons

Folktandvården Västmanland AB och Specialisttandvården inom Hälso-och sjukvårdsförvaltningen har under året inte sett några tecken på att patienter avbokar eller senarelägger sina tandvårdsbesök till följd av justeringen av prislistan. Vi ser inte heller någon ökning av akuttandvård eller andra signaler på att patienter inte har möjlighet att bekosta sin tandvård utifrån prisjusteringen.

Folktandvården Västmanland AB erbjuder fortsatt ett kraftigt lägre pris på tandvårdstjänster än övriga aktörer i Västmanland och våra patienter anser i patientundersökningar under 2024 i mycket hög grad att deras tandvårdsbehandling hos oss är prisvärd. Ett utdrag från Tandpriskollen visar att endast en aktör ligger i nivå med referenspriset och flertalet aktörer ligger betydligt högre.

TANDVÅRDSBOLAG	SNITTPRIS I FÖRHÅLLANDE TILL REFERENSPRIS
Taga Tandvård AB	+ 0 %
Folktandvården Västmanland AB	+ 3 %
Hammarby Tandklinik	+ 9 %
Eva Kraft AB	+ 10 %
Mikael Jansson	+ 11 %
Magnus Sturebrand	+ 13 %
Ruaa Al-Ghabban Tandvård	+ 13 %
Söderman och Björnström	+ 13 %
City Tandvård	+ 17 %
Västeråstandläkarna	+ 18 %
Praktikertjänst Västerås Tandvård	+ 19 %
Norenus Handelsbolag	+ 20 %
Manfredkliniken	+ 22 %
Djäknebergets Tandvård	+ 26 %
NAWÅ Dent	+ 26 %
Tandvård vid Svartån	+ 27 %
Gamla Stans Tandklinik	+ 27 %
Marie-Louise Sandvik	+ 28 %
Aqua Dental Västerås	+ 36 %
Peter Schulz AB	+ 37 %
Smile Västerås	+ 38 %
Gabriella Skage	+ 40 %
MyDentist Västerås	+ 42 %
Tandläkarna Andrén	+ 42 %
Västerås Tandhälsa	+ 45 %
Unnegård Dental	+ 58 %
Aqua Dental Västerås Gatuplan	+ 58 %
Peter Stenmark	+ 58 %